

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tisk: 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računjo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Vlada, Čehi in mi.

Po povratku cesarjevem iz Berolina otvori se zopet državni zbor. Kakor že poročano, namerava ministerski predsednik pl. Koerber predložiti zbornici načrt jezikovnega zakona, zadevajoč Česko in Moravsko. Kakor poročajo listi, se pa Čehi s tem načrtom že v naprej smatrajo nezadovoljne, ker je v načrtu točk, ki se jim z. z. nevprijetne, kajti v načrtu da se vlada vse preveč ozira na Nemce, katerim skuša izpolniti kar največ njihovih želj. To je že povedano v posameznih točkah načrta ondi, kjer je govora o notranjem uradovanju na Češkem in Moravskem, katero deželo smatra načrt za splošno jezikovno mešovito pokrajino. Z svojim načrtom da je imel minister Koerber dobro voljo doseči spravo mej Čehi in Nemci, toda nemški vnanji uplivi da hočejo preprečiti vsako dobro v korist Slovanom.

Tako je n. pr. na svojem volilnem shodu v Časlavu poslanec dr. Herold naglašal, da so uplivi pruskega poslaništva na Dunaju, ki mnogo pokvarijo nam avstrijskim Slovanom. — Nemški poslanik grof Eulenburg da je uplival na grofa Goluchowskega, ki je vsled tega onemogočil Slovanom pravičnije (?) stališče grofa Thuna, katerega je spravil raz stol. No, Čehi so precej dobro poučeni o tekočih vprašanjih naše notranje politike in brez pomena baš ni, ako namigavajo, da hočejo prirediti obstrukcijo. Na imenovanem shodu je za dr. Heroldom govoril poslanec dr. Pacák in baje dejal, da narod češki čakajo hudi časi. Prisiljeni da bodo zanemariti celo gospodarska vprašanja, da se primejo z vso energijo svojih političnih zadev; preprečiti da bi morali sprejem investicijskih predlog, ako bi vsled tega tudi navstala nevarnost, da odrinejo — Jugoslovane. No, tako daleč upamo, da ne pride, kajti, kako bi se to zlagalo z bratsko vkupnostjo Čehov z Jugoslovani, z njihovimi ideali o slovanski vzajemnosti? Čehi imajo popolni vzrok biti nezadovoljni z vlado, ko vidijo, da vlada le neguje njene Nemce, a za najpriprostejše pravice češkega naroda pa se briga tako malo, da jim ne more izpolniti najmanjše želje, iz strahu pred Nemci! Čehi po vsej pravici smejo izvajati posledice iz takega nastopanja vlade in bodo tudi znali, kako jim je nastopiti.

A mi se popolnoma zanesemo nanje, kakor smo se zanesli i ves čas, ko smo trdno stali z njimi roko v roki na stališču slovanske vzajemnosti, zatajujoč se celo s

svojimi postulati na ljubo slovanski solidarnosti in obstanku desnice.

Nadejamo se, da Mladočehi, ako sploh pride do odločnega odpora z njihove strani, si izbere drug smoter obstrukcije, s katerim ne bodo škodovali nam, njihovim zvestim jugoslovanskim zaveznikom.

Tu imamo v prvi vrsti pred očmi gospodarske točke našega programa; pred očmi imamo svoj narod, čegar materijelno stanje ni tako, da bi moglo še dalje časa prenašati gospodarsko zanemarjenje. Obstrukcija na teh točkah, obstrukcija, katere uspeh je itak negotova stvar, pa bi utegnili imeti le za posledico razrušenje desnice, ki bi bilo usodepolno za vse avstrijske Slovane. Že samo z ozirom na železniško predlogo bi škodovala njihova obstrukcija nam Slovincem, ki težko pričakujemo, da se otresemo more južne železnice in dosežemo novo in ceno zvezo Trsta z notranjimi deželami. Komu bi bila obstrukcija v tem pogledu v korist? Južni železnici! In komu v škodo? Narodu!

Brez prejudica Čehom glede njihove taktike, smo že naprej uverjeni, da bi bila njihova obstrukcija i zanje brezuspešna in ker za nas, njihove južne brate, v gospodarskih vprašanjih, celo pogubna, smo uverjeni, da si izvolijo še v zadnjem hipu drugi način taktike zoper vlado in njene ljubljence, Nemce, ako mogoče.

Nas veže s Čehi ena ljubezen in ena slovanska zavest in ta nam bode pred očmi tudi v najžalostnejših političnih bojih.

Deželna norišnica in bolnišnica v goriškem deželnem zboru.

Deželni odbor goriški je stavil v jedni zadnjih deželnozborskih sej tri predloge, kako rešiti bodisi konečno ali vsaj začasno pereče vprašanje, kako in kje ohraniti goriške deželane, ki bolehajo na umu, v domači deželi.

Glasom prvega predloga kupil naj bi se na polju, ki se razteza od sv. Roka proti Mirnu, prostor in na njem naj se sezida nova norišnica. Po drugem predlogu naj bi se kupilo poslopje in vrt, kjer se zdaj nahaja malo semenišče; isto naj bi se priridilo vsaj začasno za novo norišnico. Ako bi se pa ne vsprejel ni prvi ni drugi predlog, potem naj bi se pa prizidalo novo krilo ali k bolnišnici usmiljenih bratov ali pa k ženski mestni bolnišnici, da bi bila vsaj na tak način omogočena ohranitev domačih umobolnih.

bom tepel več. Glej tu križ — zakolnem se ti. Nu ali sem te mari tepel v jezi? To je bilo le tako nepremišljeno. Saj te milujem. Saj kdo drug bi nič ne maral, ali lej jaz te pa peljem... skrbim za te. Ali imeti pameti! Gospod, tvoja volja! Bog daj le toliko, da ne zaidem... Kaj, ali te boli bok? Matrena, kaj molčiš? Vprašam te: ali te boli bok (stran)?

„Zakaj se ji pa ne taja sneg na licu!“ misli si ter čuti, da mu prehajajo mrazčalice po hrbtu in po nogah. — Pri meni se taja, a pri njej... Hm... čudno.“

Čudno se mu je zdelo, da se ni tajal sneg na licu starke, čudno, da se je bilo lice nekako posebno podaljšalo, in postalo blede-rmeno ter dobilo umazano-voščeno barvo in postalo resno ostro.

„Nu, neumnica“, mrmra strugar... „Jaz ti govorim po vesti — kakor pred Bogom, a ti, tako... Nu, neumnica! Pa nazaj obrnem, nič te ne popeljem k Pavlu Ivaniču!“

Strugar spusti vajeti in se zamisli. No, starke se ni drznil niti pogledati ne. Strašno! Vprašal jo je, pa ni dobil odgovora. To je bilo strašno. Naposled, da bi bilo konec te negotovosti, potipa njeno mrzlo roko — ne

Dr. Pontoni je pa te dni objavil majhno brošurico, v kateri se odločno obrača proti zadnjima predlogoma.

V tej brošurici pravi namreč dr. Pontoni, da ni lega malega semenišča, ni poslopje in niti vrt in njegova okolica nikakor sposobna za norišnico. Po tesni ulici, ki pelje mimo poslopja, se namreč priganja in odganja živino na bližnje sejmišče, kar je združeno kajpada z velikim vikom in krikom ter bi motilo za umobolne tako potrebni mir.

Poslopje, ki je zidano ob vznožju holma, na katerem stoji goriški grad, je jako vlažno in zategadelj nezdravo. Neobsežni vrtni prostor se pa vspenja ob omenjenem holmu in ni vsled tega prikladen za šetanje bolnikov. Sicer naj bi se to poslopje le začasno priridilo za norišnico, tako predlaga namreč deželni odbor. Ali dr. Pontoni se boji, da ne bi taka začasnost postala trajnost, zato je pa sploh proti temu predlogu.

Tretji predlog deželnega odbora pa je po dr. Pontonijevem mnenju baš tako nesrečen, ako ne celo nesrečnejši. Kako naj bi se prizidalo krilo k mestni ženski bolnišnici, ko pomanjkuje tam glavnih rečij, katere umobolni potrebujejo neobhodno, namreč: luči, zraka in vode. Sicer je pa to, kar nam pripoveduje dr. Pontoni v svoji brošurici o oddelku mestne bolnišnice, kjer se nahajajo nesrečne umobolne, nekaj takega, nad čemer se mora zgražati vsakdor, v komur ni popolnoma zamrl človeški čut. V malih, temnih, smrdljivih celicah — napolnjenih z okuženim zrakom so pohranjena ta nesrečna človeška bitja — in tam naj bi pričakovala ozdravljenja svojega bolnega duha?! — Dr. Pontoni pripoveduje, da se je mudil tam z neko sestro le nekaj časa opravlja pri neki bolni osebi svoj zdravniški posel, in občutila sta oba, on in sestra, posledice okuženega zraka, s katerim je bila napolnjena celica.

A veliko boljše kot o teh prostorih ne misli dr. Pontoni tudi o onih usmiljenih bratov in je proti temu, da bi se tudi pri njih kaj prizidalo v ta namen. Dr. Pontoni zahteva v imenu humanitete in v zdravstvenem imenu, da se zida na primernem mestu nova norišnica, ki pa naj ne bode luksuzna, v kateri naj ne primanjkuje nesrečnejšem luči, vode in zraka. Kdo bi se ne ujemal z dr. Pontonijem; kdor ima v sebi še količkaj človeškega... mora obžalovati ter odločno obsojati sedanje naše razmere v tem pogledu, razmere, katere odstraniti je že v resnici skrajni čas.

da bi se ozrl na njo. Vzdignjena roka pade spet kot bič nazaj.

„Menda je umrla. Komisija!“

In strugar zaplaka. Ni mu bilo toliko žal, pač pa dolgočasno. Misli je: kako naglo se spreminja vse na tem svetu! Njegovo gorje se ni niti prav začelo, pa se je že rešilo. Ni utegnil živeti sè starko, pomeniti se z njo ter jo milovati, pa je že umrla. Živel je štirideset let z njo, ali teh štirideset let je minulo prav kakor v megli. V pijanosti, pretepih in potrebi ni čutil življenja. In kakor v nesrečo umre mu starka na mah v istem času, ko je začutil, da jo miluje, da ne more živeti brez nje, da je strašno kriv pred njo.

„In lej, ona je hodila po svetu“ — spominjal se je. „Sam sem jo pošiljal beračit. Komisija. Neumnica bi bila živela lahko še deset let; ali je mari mislila, da sem res tak? Presveta mati, kam za vruga pa vozim? Zdaj ne treba zdraviti, nego pokopati. Nazaj!“

Strugar se vrne nazaj in tepe konja na vso moč. Pot je bila vsak čas slabša in slabša, že ni bilo videti prav nič več obloka pri saneh. Včasih so zadele sani na mlado jelko, temni predmet je opraskal

Tega prepričanja je bil goriški deželni zbor že kedaj in je v svoji seji dne 11. januarja 1887. tudi že sklenil sezidati ne le deželno norišnico, marveč tudi deželno bolnišnico in hiralnico. Žalostno, da prežalostno je sicer za našo deželno upravo, da nimamo še danes ničesar od vsega, kar se je že pred trinajstimi leti spoznalo za tako nujno, in je torej zadnji čas, da bi ne ostajalo le pri sklepanju, nego da bi se sklepi tudi izvršili. Mi smo sicer prepričani, da je kaj jednakega lože rečeno nego storjeno in da ni tako lahko rešiti ta problem, tako da bi popolnoma odgovarjal zdravstvenim zahtevam — a ob enem ne obremenil prehudo naše majhne, a ne bogate dežele. Posebno težko je tudi zaradi tega ugodno rešiti to vprašanje, ker naša dežela ne potrebuje nujno le deželne norišnice, nego ona potrebuje ravno tako nujno, ako morebiti ne še bolj, deželne bolnišnice.

Pred nami imamo poročilo bolnišničnega deželnozborskega odseka z dne 20. novembra 1889., ki predlaga deželnemu zboru zidanje norišnice kot samostalnega zavoda, ki bi stalo približno kakih 400.000 gld. ali pred nami je tudi samostalni predlog dr. Rojica, katerega je stavil, ako se ne varamo, v deželnozborski seji dne 20. novembra 1889., in ki pobija v prvi vrsti iz ekonomičnih ozirov odsekov predlog ter meni, da bi se skoro z istimi stroški, ki so proračunjeni za zidanje norišnice, sezidali na jednom in istem prostoru hkratu norišnica in bolnišnica.

In danes po jednajstih letih se nahajamo spet na istem mestu z razliko, da predlaga danes deželni odbor gradenje deželne norišnice kot samostalnega zavoda — a da pobija isti dr. Rojic ne več le kot deželni poslanec tak predlog, nego tudi kot poročevalec finančnega odseka ter da stoji on danes ravno na istem stališču, kjer je stal pred jednajstimi leti — češ, zidajmo bolnišnico in norišnico hkratu na istem prostoru, ker odgovarja tako skupno zidanje ekonomičnim koristim naše dežele in njenega prebivalstva v prvi vrsti, ob enem pa tudi zdravstvenim zahtevam.

Ker tudi o potrebi deželne norišnice nikdo ne dvomi, in je potrebo iste, kakor smo že rekli, je deželni zbor pripoznal že leta 1887. ker je gradenje deželne norišnice neizogibno potrebno in ker bi ti stroški, ako se oboje hkratu zida in na istem mestu, bili veliko manjši, in ker bi bila potem za oba zavoda jedna in ista administracija — ne vemo, zakaj bi se kaj takega tudi ne zgodilo.

roke strugarja, mignil pred njegovimi očmi, in zopet se je širil beli vid okrog pred njim.

„Začel bi bil z nova živeti...“ misli si strugar.

Spomni se, da je bila Matrena pred štiridesetimi leti mlada, krasna, vesela, iz bogate hiše. Dali so mu jo bili v zakon zato, ker so se zanašali na njegovo mojstersko rokodelstvo. Vse je kazalo, da bode ta dobro živela; ali žal! Ko se je bil opil po svatbi, se je zavalil na peč, in od tega časa se do zdaj ni bil streznil več. Le svatbo je pomnil, a kaj je bilo po svatbi, ni vedel nič več, in da ga ubiješ ne, morebiti samo to, da je pil, ležal in pretepal. In tako je minulo štirideset let.

Beli snežni oblaki so jeli malo po malo siveti. Nastopal je mrak.

„Kam pa vozim?“ zavede se mahoma strugar. — „Pokopati treba, a jaz v bolnico... Kar znorel sem!“

Spet se vrne nazaj in spet tepe konja. Kobilica napenjala je vse svoje moči, prhala ter dirjala naprej. Strugar jo je tepel v enomer po hrbtu... Od zdej je slišal neke udarce; ni se ogledal ali videl je, da bije ob sani glava pokojne žene. In zrak je vedno bolj

L I S T E K.

Gorjé — iz strasti.

Ruski: A. Čehov.

Lahko si mislite, kako življenje je imela žena pri takem možu. Tako življenje, pa česnik brez kruha ali sè solzami kruh! Ali zanj se je začelo to gorje še le včeraj zvečer. Vrnil se je bil tedaj domov, po navadi pijan, in po svoji zastareli navadi se je jel prepirati in mahati z rokami; ali starka je pogledala na svojega razsajalca, kakor prej nikdar ni gledala. Izraz njenih starih očij je bil navadno mučniški, krutek kakor pri psih, ki jih veliko pretepa in slabo redé. Ali zdaj je zrla strogo in negibljivo — kakor gledajo svetniki na slikah ali umirajoči. Od teh čudnih, nedobrih očij je začelo stugarju gorjé. In osupli strugar si je izprosil konja pri sosedu in zdaj je vozil starko v bolnico — v nadeji, da Pavel Ivanič s praški in mazili povrne spet zdravje starki.

„Ti Matrena, veš to...“ mrmral je. „Če te bo vprašal Pavel Ivanič: ali sem te tepel, ali ne, reci: Nikakor ne! Saj te ne

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — Kolega mi je poslal dopisnico, naznanjujoč, kako salamonsko modro je dež. šol. svet po letnem čakanju potrdil volitev dveh nepostavno izvoljenih zastopnikov iz učiteljstva v okrajni šolski svet. Čujte in strmite! Volitev se je potrdila, ker ni bilo ugovora, ampak le pritožba samo jednega (?) učitelja; a priznalo se je, da bi se morala v takem slučaju vršiti ožja volitev. Kako je mogoče, da ni dež. šol. svet naložil, da bi se vsaj pri prihodnji okrajni konferenci zadostilo postavi in učiteljstvu? Ali je pravično, da se krši tako naša volilna pravica. Čudno! — Povesod toraj se nam mečejo polena pod noge.

V šoli učimo mladino, da so uradniki in oblastniji zato, da čuvajo pravico in izvršujejo postave ter skrbe, da je v deželi vse v lepem redu. Kako je pri nas? Pač dežela neverjetnostij. —

Da se je volitev potrdila, ker je bila pritožba samo enega učitelja, je že smešno. Kaj ne zadošča, da se pritoži eden v imenu stranke? Bivši nadzornik in svetnik g. Fr. Vodopivec, kateri je vodil takrat konferenco, je lahko pričal, da ni samo eden učitelj protestoval proti volitvam, ampak več. — Vprašamo pa: Kaj je delalo učiteljsko društvo goriškega okraja, da ni nič ukrenilo proti temu? Mar se boji ali je zaljubljeno v svojega lepega tajnika, kateri je ob enem odbornik „Sloge“, a je morda želel biti kaj takega pri noveji nerodno naprednej stranki, ko ji je telegrafično čestital, o priliki nje rojstva? Je pač smola! Malo več možatosti, doslednosti in politične modrosti bi se vendar pričakovalo. Pa brez zamere!

Sedaj ve učiteljstvo in nepostavno voljena zastopnika, da nista pravna naša zagovornika; zato pričakujemo, da imata toliko pravnega čuta, da se odpovesta tej časti in potrebno ukreneta, da se bode volitev vršila pri letošnji okrajni konferenci. Če tega ne storita, si naredimo sodbo in obsodbo o primernem času. Ako pa mislita ostati nadalje v okrajnem šolskem svetu, jima želimo, naj nadalje pišeta brezplačno zapisnike pri sejah. Onim šestim učiteljem pa, kateri bi morali priti v višjo plačilno vrsto, naj nadalje čakajo. —

Log pod Mangartom, dne 22. m. m. — Nekdo se je v „Soči“ št. 47. spravil na naju dva podpisana zaradi premeščenja poštnega urada iz Spodnjega v Gorenji Log. G. dopisnik! Najprej je treba poznati reči, potem se-le o njih pisati, da se ne osmešite ter ne škodujete svoji stranki več, kakor koristite. Ali ste res tako prismojen, da menite, „da bo gosp. župan pripravljaj prostor za poštni urad brez vprašanja?“ Tudi ni res, da bi bil „gosp. nunc prigovarjal g. poštarici, naj bi opustila pošto“; pač pa je res, da je ravno on večkrat opozoril, naj vestno spolnuje svoje dolžnosti, drugače lahko zgubi vsak čas pošto. In da je o kritičnem času ni zgubila, se ima največ zahvaliti le g. nuncu. Da, še celo predlagala sva c. kr. poštnemu komisarju g. dr.

temnel in temnel, veter je pihal vedno mrzleje in bolj rezko.

„Znova bi bil jel živeti“ misli si strugar. — „Kupil bi bil nov stroj, sprejemal naročila...“ denar bi bil dajal stari, da!

In zdaj se mu izmuznejo vojke (vajeti). Išče jih, hoče jih pograbiti, a nikakor ne more; roke nočejo več ubogati.

„Naj bo, vse eno je“ — si misli — „saj konj pojde sam, saj pozna pot. Malo bi zaspal... V tem bo tam pogreb, ali panihida (bilje); legel bi malo“.

Strugar zamiži ter zadremlje. Za nekaj časa sliši, da se je konj ustavil. Odpre oči in vidi pred seboj nekaj temnega, podobno izbi ali skednju...

Slezel bi sé sanj, da bi videl, kaj je to; ali vse truplo je bilo tako leno, da bi rajši zmrznil, nego bi se zganil z mesta... In zaspal je trdno.

Vzbudi se v veliki sobi s poslikanimi stenami. Skozi okna je sijal močan solčni svit. Pred seboj zagleda strugar ljudi, in takoj se hoče pokazati, da je postaven mož in pri zavesti...

„Panihodo“ bi rad, bratci! reče „Duhovniku treba povedati“...

*) bilje

Sveceny-ju, naj izvoli za novi urad prostor v hiši brata g. poštarice, kjer je že prvotno bila pošta. Toda g. komisar je izbral drug lepši prostor ter naročil g. županu, naj ga priredi za urad. V tem prostoru je začela pošta uradovati od 15. marca in ne od 1. aprila — ter bo uradovala, dokler ne izteče čas pogodbe, potrjene od c. kr. ravnateljstva. Zato, kako neumno je, kar pišete: „pripravite, g. poštarica, za urad sposoben prostor sama, kjer hočete, da bosta una dva vedela, da nista vsegamogočna“. Res pa je, kar dalje pravite: „da bo denar sedanjega župana in pritisk s prižnice (kje ste dobili te fraze? V Logu ne!) jako malo ukazoval pri volitvah“, ker Ložani si ne dajo komandirati od kogarkoli, najmanj pa od smolarja.

Martin in nunc.

Politični razgled.

Naš cesar — knez miru.

Pred malo tedni je bil še ves svet tega prepričanja, da vojne v južni Afriki ne bo še kmalo konec, kajti Angleži po svojih zmagah proti burskemu generalu Cronjeju, in po osvoboditvi mest Ladysmith in Kimberley niso hoteli slišati o nikakem sklepanju miru, čeravno sti jih prosili obe južno afriški republiki, da ustavijo krvavo igro. In tudi prošnje vlad Oranje in Transvaal na nekaterih evropskih dvorih za posredovanje niso nič hasnile. Zdj se je pa h kratu obrnila vojna sreča Angleže, bursko orožje je zopet nastopilo zmagoviteje, — zdaj pa je tudi Anglija postala h kratu drugih misli in to še toliko več, ker bi se po transvaalski zapletki utegnila uneti nova komplikacija n. pr. glede Indije, komplikacija, ki bi potegnila v krvavi kolobar morda še Azijo in za tem tudi Evropo ter stavila pred vprašanje obstanka marsiktero evropsko velesilo, — zdaj je v Angliji zavladalo prepričanje, da bi bilo za njo samo usodepolno prevzemati odgovornost za nedogledno vrsto nesreč, ki bi nastale vsled njene trdovratnosti. V tej sili se je Anglija dala sporazumeti v toliko, da sprejme mirovno razsodišče, katero je predlagal cesar Franc Jožef. Po daljših predpogajanjih mej nemškimi cesarjem in sinom angleške kraljice, princem Velskem v Altoni glede določil mirovnega dela avstrijskega cesarja, se bode mirovno delo zaključilo ob navzočnosti cesarja Franca Jožefa v Berlinu. Takoj po zaključku tega mirovnega akta v Berlinu bode zvedela široka javnost o vsebini tega dejanja. — Tako pišejo iz Berlina v turistični list „Stampa“. — Prav verjetno je, da ima potovanje našega 70 let starega cesarja v Berlin ta vzvišen namen in da se njegovi želji po miru mora pridružiti tudi nemški cesar, dasi poslednji v svoji svetovni politiki ni nič kaj unet za mir, o čemer baš priča nemško, pod njegovim vodstvom izvrševano krivično nastopanje nasproti drugim narodnostim. Ta korak v Berlinu, ako se izvrši, bil je pa tudi že skrajno potreben, kajti mogočna Rusija je povedala glasno, da se ne šali več, ako nečloveški angleški državniki ne utaknejo meča v nožnico. Naš cesar postane potemtakem izvršitelj ruske zahteve po svetovnem miru.

Volilno gibanje na Dunaju.

V cesarski stolici se bližajo občinske volitve. Judje in prostomavtarji delajo na vse kriplje, da bi vrgli krščanstvo od mestne uprave, zlasti pa da odrinejo sedanjega župana dr. Luegerja. Toda tudi kristjani ne počivajo in prirejajo pogostoma shode, na katerih govore odlični krščanski voditelji. Jako značilno za krščansko gibanje je to,

„Nu, prav, prav. Le leži!“ opomni ga neki glas.

„Oče! Pavel Ivanič!“ začudi se strugar, ko zagleda pred seboj doktorja. Vaše blagorodje! Dobrotnik!

Hoče skočiti ven, in se vreči na kolena pred zdravnikom; ali tū začuti, da ga ne slušajo ne roke ne noge.

„Vaše visokoblagorodje. Kje so moje noge? In kje roke?“

„Pozabi na roke in noge... Zmrznile so ti! Nu, nu, čemu pa plakaš? Živel si pa, slava Bogu! Menda si preživel šestdeset let — dosti ti je!“

„Gorje! Vaše blagorodje, lejte gorje! Oprostite velikodušno! Še kakih pet — šest — let bi rad...“

„Čemu?“

„Konj ni bil moj, treba ga vrniti... Staro pogrebsti... In kako naglo gre to na tem svetu... Vaše visokoblagorodje! Pavel Ivanič! Najlepši ustnik iz brezove skorje! Igralno desko, kroglice izstrugam...“

Doktor mahne z roko in odide iz sobe. Strugar je bil pri kraju!

Gorje!

Gorje trikrat, če sam si kriv gorjá!

da se je enega takega shoda udeležilo 2000 kristjanov iz II. dunajskega okraja, Leopoldovega mesta, ki je razkričan, kakor najbolj židovski okraj Dunaja. Na enem shodu je župan Lueger rekel, da mora krščanstvo tako napredovati v Avstriji, da dobimo tudi ministre, ki bodo imeli pogum postaviti se po robu sovražnikom ljudstva, proti judom. — Naj bi se res skoro izpolnile te želje!

Židje in Ogerska.

„Information“ poročajo iz katoliških krogov na Ogerskem, da je ogerska vlada sklenila posojilo 120 milijonov — kron ali goldinarjev, tega poročilo ne pove — z Rothschildovo družbo v svrhu građenj novih železnic, javnih stavb itd. To posojilo je nova poteza v židovski politiki na Ogerskem, katere so se judje že tako polastili, kakor izvestna mrčes starega kozuha. Na jesen bodo namreč nove volitve na Ogerskem v državni zastop in tu smatrajo judje za potrebno, da vjamejo merodajne moze v svoje zanjke v svrhu židovske zmage. Rothschildov sindikat je za v prvo zagotovil samo 70 milijonov, od katerih bode že iz obrestne mere imel čez 2 milijona dobička. In precejšen del od tega dobička „žrtvuje“ sindikat za agitacijske svrhe o volitvah v tolikem znesku, da bode vsak židovski kandidat okroglih 10.000 kron za izdajstvo na ogerskem narodu.

Tako znajo judje.

Poljaki in Čehi.

O Poljaki, kateri so še nedavno izjavili, da nočejo imeti nič skupnega z ostalimi Slovani, bi človek ne verjel, da morejo priti na dan s takimi izjavami, kakršne je objavil nedavno poljski list „Dziennik Polski“. Ta list piše, da se Poljaki smatrajo zveste zaveznike in vojne tovariše Čehov in hočejo tudi z njimi stati v boju za enakopravnost češkega naroda. Nasprotno pa da obsojajo samomorilno obstrukcijo, s katero namerava nastopiti češki klub po receptu Schönererijancev proti resnemu delu v parlamentu. Taka taktika Čehov bi bila tudi v popolnem nasprotju s lastnem prepričanjem čeških voditeljev. Dokler so trajala pravna pogajanja, so Poljaki bili pasivni, zdaj pa, ko je nastopilo vprašanje za desnico o „biti in ne biti“, zdaj bodo nastopili Poljaki odločno proti obstrukciji. — Poljski klub, ki se snide pred zasedanjem zbornice v posvetovanje, izjavi se v smislu gori rečenega besedila v poljskem listu.

Rusko fra. cosko prijateljstvo.

Dne 26. aprila so priredili častniki francoske posadke v Nici ruskemu srednjemorskemu brodogovju, ki je vsidrano zdaj v Villefranche, dobrodošlico, ki se je razvila v velikomno manifestacijo. Nad 10.000 oseb pozdravilo je ruskega admirala Birileva in častnike njegove mornarice. Vse mestne in vojaške oblasti so prisustovale dobrodošlici. Na svečani soareji je bilo izrečenih nebroj zdravije na Rusijo in Francijo.

Vojna v južni Afri.

Na bojišču v južni Afriki je postalo izvenredno živahno. Vojna taktika obeh sovražnih si taborov obstoji zdaj po največ v tem, da sovražnika skušata drug drugega obkoliti in tem načinom kar največ vzeti drug drugemu moči.

Marsal Roberts, vrhovni poveljnik Angležev je skušal, da zapre pot burskim generalom Dewet, Olivier in Botha, ki so se vračali od Wepenerja in Dewetsdorpa proti Ladybrandu. Paveljnika Hamilton in Ridley sta jo udarila z infanterijo preko Thabaneha na cesto v Ladybrand, koder je marširala burska vojska. Toda Buri so zasledovalce prehiteli in dospeli v Ladybrand prej, nego so jih mogli zajeti Angleži.

Poslednji se nadalje trudijo, da bi osvobodili Mafeking, radi tega dobaja iz Natala čedalje več čet, ki mislijo izvršiti rešilno delo. Buri pa jim utegnajo namero prepričiti, ker imajo izvrstne pozicije.

Po vseh krajih okrog bojišča je vse po konci. Naseljenci v Dewetsdorpu so prijeli z nova za orožje, čeravno so prisegli Angležem, da ostanejo mirni, a izjavili so, da so prej prisegli le prisiljeni in jim je svobodno prelomiti tako prisego. V severnem Kapu vstaja ljudstvo zoper Angleže, vstahi v Prieski so vzeli Angležem v Klipdamu mnogo živeža in drugih pridelkov.

V Johannesburgu so angleški prebivalci razstrelili Burum smodnišnico Begbie, vsled česar so prišli Buri za trenotek v zadrego glede streljiva, pa si kmalo zopet pomorejo, ker dobivajo tudi od drugih krajev smodnik. Angležkemu generalu Methuenu, ki je obkoljen ondi v Boshofu, prihaja na pomoč general Hunter, toda Buri so mu prestregli pot in ga odtrgali od Methuena, ki je popolnoma zajet, da se ne more giniti. V tem kraju bo v kratkem vroč boj, ker Angleži ne puste dolgo Methuena brez izdatne pomoči; Buri se nadalje utrjujejo pri Eslandlaagteju, kjer imajo tako dobro stališče, da lahko uničijo vsako bližajočo se jim angleško četo. Iz Biggarskega pogorja, kamor so se bili pred več tedni umaknili, so se jeli zopet pomikati v ravnino s pomoženimi četami. Buri upajo temveč na svojo zmago, ker jim je znano da je nad polovico angleških vojakov, nevajenih afriškega podnebja in krajevnih razmer, brez rabe, bolnih in sila utrujenih. Posebno Buller ima nesrečo, da razpolaga z samimi — bolniki.

Enako je s tovrstno živino in tako so Angleži že skoro brez poguma v Natalu in ta brezpogumnost na bojišču upliva tudi žalostno v Londonu in Angliji na splošno.

Domače in razne vesti.

Popravek. V zadnjem odstavku in sicer v prvi vrsti našega današnjega članka o bolnišnici in norišnici bi morale stati mesto „deželne norišnice“ besedi „deželne bolnišnice“.

Deželni zbor goriški ima svojo prihodnjo sejo dne 2. maja t. l. ob 5 uri popoldne. — Dnevnega reda obstoječega iz 21 točk ne moremo žal priobčiti, ker nam je došel prepozno.

Za „Šolski dom“ so darovali: Bl. g. Pegan Jožef, posestnik v Gabrju 2 kroni 30 vin; dan poroke g. M. Zega, župana v Kanalu z gospico Emo Franciško Ivančič, se je nabralo pri obedu 10 kron.

Drugi koncert Jana Kubelika. V petek dne 4. maja priredi naš slovanski Paganini svoj drugi koncert in sicer v dvorani Dreher z sledečim vzpredom: 1. Paganini, koncert D-dur; 2. Wieniawski, Souvenir de Moscou; 3. a) Schumann, sanje, b) Paganini, zvonček, rondó; 4. a) Nešvera, Berceuse, b) Bazzini, la ronde des Sultans. Vstopnina: Prostor za stati 1 krono. Sedeži I.-III. vrsta 5 kron, IV.-VIII. vrsta 4 krone, IX.-XV. vrsta 3 krone.

V tem, ko prijavljamo vzpored k drugemu koncertu, štejemo v svojo dolžnost, da spregovorimo nekaj besed o sobotnem koncertu in tudi o osebi našega mojstra.

Jan Kubelika vnanjost naredi na prvi hip na te utis velikega umetnika. Mladenič Kubelik nima še polnih dvajset let, a je že razvit v moža. Lice mu je blede in sanjavo in izraža prej neko notranjo bolešt nego zadovoljnost, znaki pravega umetnika. Dolgi črni lasje mu visijo v zamotanah kodrih čez čelo in zadej na tilnik. Hoja mu je nesigurna, kakor bi se ne čutil domačega na svetu; kadar pa stopi na oder in dvigne k sebi svoje gosli, tedaj se ti zdi, kakor da je prišlo še le vanj življenje, kakor da mu je šele vdahnili Stvarnik dušo. Tu stoji pred teboj h kratu velikani umetnik v vsej presenetljivi gloriiji. V tem, ko se čudiš neumevni tehniki, s katero obvladuje svoj instrument, tehniki, katero se mora imenovati nedosežno, — pretresajo ti dušo glasovi, ki valovijo in plovejo od njegovih strun kakor morje rajskih melodij. Ako se vržeš v ta nadzemsko doneči element kakor poslušalec-lajnik, te očaruje in pretvarja vse tvoje bitje sila glasov, ako pa si poleg poslušalca tudi v glasbi veščak, tedaj moraš toliko bolj občudovati nepojmljivo zmožnost Kubelikovo. Ni je težkoče v varijacijah posameznih glasbenih točk in ni je še tako nepremostljive težave, da bi je on ne zmožgel z lahkoto, kakor da je navadna pesmica. Včasih se zdi, kakor da za malo usahne vir glasov, a v naslednjem hipu se dvigne s ponovno močjo, kakor silen ognjemet in te očara z novo. Tak je Jan Kubelik, katerega smemo po pravici nazivati od smrti vstalega Paganinija in kakor ga imenujejo tudi vsi sedanji prvi glasbeni kritiki.

Ko je Jan Kubelik naznanil svoj koncert v Gorici, se mu je pripetila nepriлика, da ga je tukajšnji „Il Friuli orientale“ hotel spraviti pri javnosti ob kredit, češ, da je koncert Slovana v italijanski (!) Gorici „proti-italijanska demonstracija“ in je s tem seveda dosegel pri lahkovernih ljudeh, da se sobotnega koncerta niso udeležili, radi česar jim je pa bilo na moč žal, ko so zvedeli, ob kolik glasbeni užitek jih je pripravil.

Občni zbor „Goriške ljudske posojilnice v znamenju — osar tutto.“ — Torej prišel je tisti dan, ki je imel določiti o Tuma-Gabrščekove smrti, ali pa njih življenju, da se poslušamo Gabrščekovih fraz. Fraz pravimo, kajti občni zbor „Goriške posojilnice“ se ni pač imel pečati čisto nič s smrtjo ali pa z življenjem Tuma-Gabrščekovim, marveč jedino le s posojilničnimi zadevami. Udeležitev pri letošnjem občnem zboru je bila nenavadno velika in razprava je bila sem ter tja celo preživahna. Zato so poskrbeli Tuma-Gabršček in pa njiju „klakerji“ z znanim njih mojstrom na čelu. Ker pa ne smatramo tega občnega zbora pravovelnim, ker se ni sodišče še izreklo, se nam ne zdi niti vredno, da bi se z njim danes mnogo pečali. Poglavitna točka dnevnega reda je bila pri sedanjih vse kaj drugega nego zdravih razmerah volitev novega ravnateljstva in pa novega nadzorstva. No in pri tej volitvi je bilo oddanih 2841 glasov. Od teh je dobila Tuma-Gabrščekova stranka 1721 glasov, a nasprotna stranka 1120. Po našem mnenju opravičenih glasov pa je bilo oddanih le 1793 glasov in od teh je dobila Tuma-Gabrščekova stranka 721 glasov, a nasprotna stranka, namreč stranka redu in zmernosti, pa 1072 glasov. O ostalih 1048 glasovih, ki so se pripustili k volitvi le pod geslom **osar tutto**, pod katerim igrata dr. Tuma in Gabršček svoj politični a banque, govorilo bode zadnje besede sodišče. Za to je pa tudi nedeljski občni zbor „Goriške ljudske posojilnice“ nekaj visečega v zraku — in nismo v stanju ni čestitati, ni sožalje izreči ni jedni ni drugi stranki. Konstatirati pa hočemo le, da bi bili v nedeljo izvoljeni,

ako bi se bila vršila volitev postavno, ti le gospod'e in sicer v ravnateljstvo: Dr. Alojzij Franko, odvetnik, Fran Ferfila, zasebni uradnik, Dr. Fran Kos, c. kr. profesor, Dr. Andrej Pavlica, stolni vikar, Ivan Pirjevec, c. kr. računski svetnik; v nadzorstvo: Ivan Berbuč, c. kr. profesor, Jakob Čebular, c. kr. profesor, Jernej Kopač, svečar, Dr. Aleksij Rojic, zdravnik, Dr. Franc Sedej, kanonik, vsi z 1072 glasovi; dočim bi ostali v manjšini z 721 glasovi gg. kot ravnatelj: I. Dr. Henrik Tuma, deželni odbornik, Ferdinand Seidl, prof. realke, Andrej Kopač, posestnik, Anton Pečenko, veleposestnik, Dr. Rudolf Gruntar, odv. koncipijent; kot nadzorniki: Ivan Dekleva, veletržec, Franc Blažon, železniški uradnik, Andrej Gabršček, tiskar, Maks Ličen, veleposestnik, Josip Pavletič, veleposestnik. Opomniti pa moremo, da trojica teh gospodov po našem mnenju niti udje niso in da bo še sodišče razsodilo o tem. Toliko in nič več smo hoteli sporočiti našim čitateljem o tem „imenitnem“ obnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ o reneke-umotvoru, ki je zares vreden svojega mojstra dr. Tume.

Stranka miru in reda je seveda vložila svoj protest proti dr. Tumovemu nasilstvu.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Gorici. Včeraj je imela c. kr. kmetijska družba svoj redni občni zbor z dnevnim redom, katerega smo svoječasno že priobčili v našem listu. Pri prvi točki je bilo nekoliko debate. Ud dr. Pontoti se je namreč pritoževal čes, da je društveno delovanje nepopoljno. Na predlog predsednika Bolle-ta se je izvolil odsek devetih članov, ki naj preiskujejo, kaj naj bi se ukrenilo, da bo društveno delovanje uspešnejše. Ta predlog je bil vsprejet. Stavljal se je tudi predlog, da se razpiše tajnikovo mesto. Pri proračunu se je predlagalo in bilo je tudi vsprejeto, da se dá svota, ki je določena za podporo sadjerejstva, na razpolaganje dotičnemu sadjarskemu odseku, ter se je dotična dotacija povisala za 1600 K. Konečno govornik g. Albert Stieger o streljanju proti toči. Njegov govor je bil jako zanimiv in poučljiv. Trdil je namreč, da je namen streljanju uničiti elektriciteto, katera povzroča, da se voda spremeni v led, ter da sega vpliv streljanja v visočino do 2000 metrov.

Slednjič je glavni zbor izvolil enoglasno gospoda Stiegerja častnim udom c. kr. kmetijskega društva.

Podpredsednikom je bil zopet izvoljen gosp. Bolle.

Prvi majnik. — Tako krmižljivo, tako černo je bilo njegovo lice, ko se nam je prikazal danes zjutraj ta mesec maj. Oči so mu bile polne solza, usta so se mu kremenila in res je manjkalo prav malo, da se ni zjokal ter da niso njegove solze rosile na nas zemljane. Niti veseli zvoki naše izvrstne vojaške godbe niso mu za hip zjasnili čmerikovega obraza, ko so oznanjevali zaspanim meščanom njegov prihod ob 6. uri zjutraj. Ti veseli zvoki, ki obude še celo v žilah starejših božjih bitij kri k hitrejšemu toku — tako, da jim sledi čvrstih korakov liki štrindvajsetletni mladenci! Kaj je bilo, da se nam je letos predstavil tako nezadovoljnega obraza — tega mi ne vemo. Nadejamo se pa, da se mu kmalu zjasni lice — ter da bode gledal na nas lepega, veselega in cvetočega obraza prav tako, kakor je to delal nekdanji lep mesec majnik.

Požar. Gos. Jos. Vidmar, župan v Lokavcu, je tudi lesni trgovec. Prevzel je tudi odvažanje in dovažanje blaga za ajdovsko predilnico med Gorico in Ajdovščino. Za svojo lesno trgovino in pa za začasno ohranitev tovarniškega blaga, osobito bombaža in premoga, ki dohajata po železnici, je priredil g. J. Vidmar na svojem lastnem prostoru tik senenega trga (Piazza Bertolini) v Gorici primerno skladišče. No in skladišče, kjer so se spravljali zavoji bombaža, je začelo v petek okoli 9. ure goreti. Prileteli so sicer kmalu ognjegasci, da bi pogasili ogenj, a posrečilo se jim ni to celo noč. Sicer plamen, katerega je povzročila goreča lesena lopa je bil kmalu panan — a bombaž v zavojih tli še vedno — ter morajo izveči iz pogorišča zavoj za zavojem. To ti smrdi in se kadi na senenem trgu! Kakor se nam je povedalo, bila je lopa zavarovana, isto tako pa tudi bombaž. Škoda bo na vsak način velika, kajti bilo je baje v skladišču okoli 500 zavojev bombaža, a vsak zavoj stane približno do 100 gld.

Uradno poslopje v Sežani. Razglas dražbe. Dne 22. maja t. l. ob 12. uri opoldne vršila se bode pri c. k. namestništvu stavbenem oddelku v Trstu, Via Sanità 17, II. nadstropje, javna dražba s pisemnimi ponudbami za oddajo zgradbe c. k. uradnega poslopja in jetnišnice v Sežani.

Zgradba dveh imenovanih stavb je cenjena z zneskom 179.577 K 54 h.

Dotične ponudbe, previdene s kolkom 1 K, katerim je priložiti potrdilo, da je ponudalec položil pri c. k. deželni finančni blagajni jamčevino 8980 K v gotovini ali v vrednostnih papirjih s pupilarno varnostjo, se morajo dobro zapečatiti in vložiti pri namestništvu vložnem zapisniku v navadnih uradnih urah, in sicer najkasneje do dneva pred dražbo.

Gori pri robu zavitka vsake ponudbe je zapisati „Ponudba za zgradbo uradnega poslopja v Sežani“.

Tehnični sestavek in stavbeni pogoji so razgrnjeni v gori imenovanem stavbenem oddelku.

Namestništvo ni zavezano sprejeti najnižjo ponudbo, temveč si pridržuje pravico izbrati podvzetnika, zaradi česar se zadržijo vse jamčevine, dokler ne bode namestništvo odločilo v dotični dražbeni obravnavi.

Sklep šol. leta 1899/1900 na obrtni šoli v Renčah. Bode dne 6. maja t. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne, z razstavo učenčevih izdelkov iz predpisanih predmetov. Prijatelji napredka so uljudno vabljeni! Vodstvo obrtne šole v Renčah, dne 30. aprila 1900.

Morsko kopalnišče v Gradežu. — Odbor tega kopalnišča razglašja, da se tudi letos sprejme v kopalnišče 50 ubozih škrofuloznih otrok, ki niso starejši od 14 let in ne mlajši od 6 let. Zdravljenje teh otrok je brezplačno. C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici naznanja županstvu, da o tem sporočijo mej prebivalstvo in da je prošnje za sprejem vlagati na c. kr. okrajno glavarstvo do 15. maja t. l. Prošnjam je pri dodati spričevalo zdravnika, spričevalo o cepljenju koz, spričevalo o ubožnosti in krstni list otroka. Naj bi naši slovenski ubožnejši stariši, ki imajo morda kakega tako bolnega otroka, ne zamudili te ugodne prilike, da jim bode otrok ozdravljen.

Na orožne vaje pozovejo letos rezerviste iz let 1891., 1893. in 1895. ter nadomestne rezerviste iz let 1890., 1891., 1893., 1895. in 1897., ki še niso napravili treh orožnih vaj, in vse tiste, ki imajo še nadomestiti orožno vajo lanskega leta.

Tržaška šolska mladina in tržaški judje. Pred seboj imamo zopet en slučaj, ki kaže, kako si upajo predrzni judje že vsega med nami. V tržaški trgovinski in pomorski akademiji se je pripetilo, da je nek učenec — nam se iz obnašanja tega pobalina dozdeva, da mora biti sad kake krivonose družine — ta učenec se je bil v navzočnosti profesorja Čumbratoviča izrazil na razžaljiv način glede našega cesarja. Profesor je storil svojo dolžnost in naznanil pobalino ravnatelju Jelčiču, kateri je uvel preiskavo zoper ušivca. Dotični zapisnik je dal ravnatelj na razpolago kazenskemu sodišču. Na podlagi tega zapisnika je bila potem sodnijska obravnava in glej čudež! Na tej obravnavi je bil žaljivec Njeg. Veličanstva oproščen vsake krivde z dostavkom, da je bilo razžaljenje neutemeljeno! Državno pravništvo, ki je tožilo paglavca na podlagi zapisnikov ravnatelja akademije, je torej tako rekoč — skozi padlo! Toda pride še lepše! To stvar so tržaški irredentiški listi blazno pograbil in jo izkoristili za napade na profesorje Jelčiča in Čumbratoviča. Temu hujšanju po listih se je pridružila tudi ničvredna mladina v šoli ter začela demonstrirati v akademiji proti profesorjema. Tako se je zgodilo v sredo popoldne. V petek je bil mir, ker so okoli akademije bile razpostavljene straže in je bila zoper demonstrante upeljana preiskava. In kaj si erpimo iz tega? Da je židolahonska banda v tržaškem mestu prispela do prav nevarnega viška. Zakaj? Morda zato, ker se najbrže demoralizovanim razdrapanim tržaškim fantalinom ne more šteti ničesar v greh! Lepo je to! Le dalje s to potuho! — A kaj bi se bilo nasprotno zgodilo s profesorjem Čumbratovičem, ki je slučajno Slovan, ako bi bil on razžaljenje prežil in molčal? Hoj, to bi bila še le gonja. H kratu bi se bilo izvedelo, da Slovan soglašja z izdajicami in da na žaljenja avstrijskega cesarja molči! In morda bi bila celo v nevarnosti njegova ekzistenca. Kajti ni dvoma, da je bila to po židih in irredentovcih Slovanu nastavljena past. Res je, globljeje ta irredentistiška sodrga ne more več zlezti. Javne oblasti pa, katerim, kakor nočemo dvomiti, je gotovo resno do tega, da se take nemoralnosti za bodoče zatrejo v jedru, deluje naj na to, da se varuje vsaj ugled tržaških učnih zavodov, kateri ugled tirajo v blato ničvredni požidovljeni smrkvoci. Da je lahom in judom vse avstrijsko le v zasmeh, to je znano, a enako ne bi smeli misliti merodajni možje. „N. L.“

Umrl je v sredo na Reki gosp. Fran Sterk, merkantilni kapitan, realitetni posestnik in član trg. in obrt. komore, v 58. letu svoje starosti. Pokojnik je bil brat tržaškega škofa monsign. Andreja Sterka.

Minister Wittek se je v sredo preko Splita vrnil iz Dalmacije, kjer je pregledal gradnje novih železnic. Včeraj je prispel v Poreč, kjer so ga sprejeli deželni glavar dr. Campitelli, okrajni glavar Lasciac in župan dr. Sbisá. Odtod se je minister vrnil na Dunaj.

Angleška srednjemorska mornarica pride dne 15. julija v Trst, kjer ostane deset dni in potem odpluje v Benetke.

Posnemanja vredno. — Slovenci imamo sicer mnogo samostojnih idej, toda do uresničenja istih malokdaj pride. Drugače delajo drugod, kjer ne puste koristnih idej, da se izgube v nič, mesto da jih uresničijo v dobro javnosti. Tako je prišlo na misel praktičnim zastopnikom socializma v Amsterdamu, da so ustanovili takozvano „socialno šolo“. Na tej šoli se bode one

osebe, ki se hočejo posvetiti socialnemu delovanju poučevalo o vzrokih siromaštva in njega nasledkih, o delavskih stanovanjih, o vzgoji zapuščene mladine in take, ki je zabredla na slaba pota itd. Pouk traja dve leti; prvo leto velja splošnemu socialnemu pouku, drugo pa o onej stroki, ki si jo je posameznik izbral. Poslušalci imajo vstop, ko so izpolnili 23. leto in sicer možkega in ženskega spola. K predavanjem je vstop dovoljen doletnim osebam in sicer brezplačno. Teoretiški del pouka se sklada iz predavanj o temah občnih (narodno gospodarstvo, ustava, zdravništvo) in o posebnih temah (siromaštvo, skrb za stanovanja, vzgoja otrok); k temu se pridružijo večerna predavanja, kjer se razmotrivajo specialni oddelki narodnega gospodarstva in obramba delavstva. To šolsko leto je začelo 1. septembra 1899. Predava se o socialnem odseku, in o pripomočkih proti pijančevanju. Taka šola bi bila zlasti potrebna v našem Trstu, kjer nedostaja socialnega pouka.

Istrski italijanski poslanci protestirajo. Istrski italijanski deželni poslanci so izdali protest, ker ni bil sklican istrski deželni zbor. V protestu pravijo, da je bila dežela vsled nesklanja deželnega zbora moralno in materijalno hudo oškodovana. O tem ne dvomi pač nikdo. Sicer pa, volenti non fit injuria.

Bogoskrunstvo v Ljubljani. — Nekateri ljudje so taki tepci, da menijo pojavljati kako posebno duhovitost, ako se pobalinski znašajo nad svetlimi podobami in takimi stvarmi. Taka dva paglavca sta se poskusila v tej duhovitosti minolo soboto po noči pod Rožnikom pri Ljubljani. Ondi sta se vrgla na podobo lurske Marije in jo hotela razbiti. Zamogla sta pa poškodovati na kipu le nekaj malega, ker sta baje neznačajna slabiča in nista bila močna dovolj, da bi bila vrgla težko podobo iz znamenja. Ker svoje duhovitosti nista mogla znositi tu, sta šla potem nad križ pod cerkvijo. Ondi sta se znosila. Najprej sta izdrla križ, potem pa razbila podobo Kristusa na drobne kose. Enako sta storila še na nekem drugem znamenju. Bogoskrunca sta knjigoveška pomočnika Kvas in Škrl, katera je zapodila katoliška knjigovoznica iz službe radi nereditosti. Ob sta že pod ključem. Najbolje bi bilo: hlačice doli, pa brezovko v roke! To so nauki Kristanove „filozofije“!

Škandali v carigrajskih katoliških cerkvah. V cerkvah Matere Božje v Peri in sv. Petra v Galati so se primerili minoli Veliki teden nezasišani škandali, kateri ne ostanejo brez posledic. V cerkev Matere Božje je na veliki petek pridrla neka grška tolovajska družba. Cerkev je bila natlačeno polna ljudstva. Eden član imenovane lopovske družbe ukradel je pri tej priliki neki gospej zlato uro, kar je opazil neki blizo gospe stoječi gospod in zgrabil tata. Lopov je začel na to kričati, na to pa ubode okradeno gospo drugi lopov z iglo v roko misleč da tudi ona začne kričati in tako ostane tatvina neodkrita. V tistem trenutku začeta dva druga lopova kričati „Gori, gori!“ vsled česar je seveda nastala v cerkvi silna zmešnjava. Vse se je gnetlo proti izhodu, več žensk je onesvestilo. V tej zmešnjavi in stiski je „delala“ grška lopovska družba neumorno in okrala zelo veliko ljudi denara in vsega, kar so tatovi doseči mogli; potem so tatovi nagloma izginili. Enaki prizori so se dogajali v cerkvi sv. Petra v Galati. Za časa službe božje so se prikradli v cerkev trije turški lopovi, ki so se začeli glasno norčevati iz krščanskih obredov in pobožnosti in napadati ženske v cerkvi. Nekaj možakov je zgrabilo te tri turške zlikovce in jih tiralo pred cerkveni prag. Ondi pa se je vnel pretep, v katerem je eden Turkov z nožem prebodel enega kristjana. Zavoljo teh obeh škandalov je zahtevalo francosko poslanstvo v Carigradu kakor pokrovitelj katoliške cerkve ondi odgovornosti od turške vlade. Vse carigrajsko prebivalstvo brez razlike vere najodločneje obsoja te zločine in se zgraža nad razmerami, ki vladajo v mestu napram kristjanom.

Kaznovana konjska tatova. Pri celjskem sodišču je bil te dni obsojen v dveletno težko ječo 18letni fant Jos. Strniša iz Benečije pri Trebnjem, ki je pričetkom letošnjega leta pri Blanci na Stajerskem ukrad dva konja in voz in potem vse prodal nekje na Kranjskem v sporazumu s svojim očetom, kateremu so prisodili 15 mesecev.

Kongres slovanskih žurnalistov zabranjen. Na lanskem kongresu slovanskih avstro-ogerskih žurnalistov, ki je bil vrževan v Krakovu, so določili Zagreb, kot kraj, kamor bode letos sklican jednaki kongres. Te dni je šel vsled tega dr. Mazurana, k banu ter ga vprašal, ako bi smeli imeti letos slovanski avstro-ogerski žurnalisti svoj kongres v Zagrebu. Ban je odgovoril dr. Mazurani, da „pri sedanjih razmerah niso spojilivi interesi Hrvatske-Slavonije z žurnalističkim kongresom“.

Morilec Hülsner pride vnovič pred porotnike. Dunajskim listom poročajo namreč iz Prage, da je došla vest o razveljavljenju kutnogorske razsodbe. Najvišje sodišče je namreč razveljavilo smrtno obsodbo ter odredilo, da se vrši nova razprava pred porotnim sodiščem v Chrudimu, katero mesto je precej gosto naseljeno z židi.

Narodno gospodarstvo.

Kako gnojiti vinograde z umetnimi gnojili.

Gnojilo	Množina	
	v kilogramih za vsak HEKTAR	NJIVO
Thomasova žlindra	800	300
Pepelikov sulfat	150	50
Kilenski solniter	200	75

Thomasova žlindra in pepelikov sulfat se razdelita po zemlji ravno na isti način in ob istem času kakor hlevjek. Za način saditve v vrstah, ki so oddaljene druga od druge po jeden meter in morebiti še nekaj več, se posujejo ta gnojila, metaje jih po zraku po vsej njivi in sicer predno se začne kopati ali orati, ob kateri priliki se ali zakopljejo ali pa zaorjejo. Ako so oddaljene vrste druga od druge 160 cm. ali pa še več, se napravita dva jarka in sicer najmenj 30 cm. oddaljena od trt, ki sta najmenj 20 cm. globoka. Po teh jarkih se posuje Thomasova žlindra in pepelikov sulfat in sicer tako, da pride na vsak štirjaški meter s trtami obsajenega površja po 95 gramov gnojil.

Jarki se potem zasujejo ravno tako kakor navadno, ako se je vanje potrosil hlevjek.

Da se delavec privadi na to, da posuje ravno toliko gnojil, kolikor je potrebno, je najbolje, da se mu da merico, v katero gre toliko gnojil, kolikor jih je treba za vsak meter jarkove dolžine. Ako so trtne vrste oddaljene druga od druge po jeden meter, potem bode moral on posuti 95 gramov gnojil na vsak meter jarkove dolžine. Ako so pa nasajene trtne vrste po 150 ali 160 cent. druga od druge, kakor je to navada v novejšem času pri zasajenju ameriških cepljen, potem je treba posuti na vsak meter dolžine in sicer v obeh jarkih po 75 gramov. Pri starih trtah zadostuje za gnojenje jeden sam jarek, ki naj bode pa širši od navadnih. V ta jedini jarek, naj se posuje po 150 gramov gnojil na vsak meter dolžine in sicer v obeh jarkih po 75 gramov. Pri starih trtah zadostuje za gnojenje jeden sam jarek, ki naj bode pa širši od navadnih. V ta jedini jarek naj se posuje pa 150 gramov gnojil na vsak meter njegove dolžine.

V gramozastih in predirljivih zemljah naj se posiplje mesto Thomasove žlindre polovica toliko superfosfata, in to pri obšipanju trt ali v pomladi. Tudi pepelikov sulfat je bolje posipati v pomladi, nego pa v jeseni in to zaradi tega, ker v jeseni rad spere dež.

Kilenski solniter naj se posuje metaje ga v zrak na površje zemlje in sicer tam, kjer sta se posla Thomasova žlindra in pepelik in to koj po prvi pletvi, t. j. v sredi meseca maja, torej predno se je pričela vegetacija. Za to delo je najbolje izbrati si dneve pred dežjem. Solniter naj se posiplje vsaj 30 ctm. proč od trt, kakor se je to zgodilo tudi z drugimi gnojili. Med trtne vrste, ki so oddaljene druga od druge po jeden meter, se posuje po 20 gramov solnitra na vsak meter dolžine, med trtne vrste pa, ki so oddaljene druga od druge po 150 do 160 cm. naj se ga posuje po 30 gramov na vsak meter dolžine. Ako so pa trte mlade, ali pa take, ki rastejo počasi in le malo rode, se lahko pomnoži količina solnitra ali pa celo podvoji, tako da se ga posuje na jeden hektar 300 do 400 kilogramov. Posuje se ga pa v dveh ali treh presledkih od 15 do 20 dnij. Jednako naj se gnoje tudi trtnice. Bolje je pa, ako se nadomesti Thomasova žlindra s superfosfatom. Ako se poveča količina solnitra, je potrebno, da se v enakem razmerju poveča tudi količina Thomasove žlindre, superfosfata in pa pepelikovega sulfata. To zadnje gnojilo se da nadomestiti, seveda ako bi to preveč ne stalo, s 5krat tolikim pepelom. K trtam, ki so nasajene v vrstah jako oddaljenih druga od druge, naj se posuje solniter od obeh strani v $\frac{1}{2}$ metra širokih plazih ali progah. Ti plazji pa morajo biti oddaljeni od trt vsaj 30 cm in za vsak meter dolžine teh plazov ali prog naj se porabi 20 gr. solnitra. Gnojenje s solnitrom se ponavlja vsako leto in sicer tako dolgo, dokler ne dosežejo trte vrhunca rodovitnosti; dočim se gnojenje s Thomasovo žlindro ponavlja le vsako drugo ali tretje leto, in sicer kakor bi nanesla to potreba. Koristno je tudi menjavati gnojenje z umetnimi gnojili s hlevjekovim gnojenjem. Ako pa bi tega nedostajalo, se pa poleg njega porabijo še umetna gnojila in se tako isto dopolni.

Izjava.

Na željo precastitega gospoda Antona Pahor-ja, vikarja v Kronbergu in vero-ničtelja na mestnej šoli v Rozentalu, podpisani voditelj z veseljem in resnično spričuje, da precastiti isti vestno, neutrudno in uspešno opravlja svojo težko službo na imenovani šoli ter da ga kljub oddaljenosti ne zadržujejo ni slaba vremena, ni grde in dolge poti, ampak edino le stanovske dolžnosti, v katerem slučaju pa imenovani vrli gospod katehet vsakokrat obvesti šolsko vodstvo.

V Rozentalu, 27. aprila 1900.

J. Kraševc,
voditelj.

Javna zahvala.

Podpisana zahvaljujem se tem potom gosp. dr. A. Graeffe-ju, c. kr. okrajnemu zdravniku v Tolminu, za njegov trud in vspešno zdravljenje mojih težkih ran, tako da pripisujem moje primerno hitro okrevanje jedino njegovi spretnosti v ranocelstvu, v kojoj stroki ga priporočam vsakteremu prav toplo.

V Bači, dne 25. aprila 1900.

Marija Kenda,
gostilničarka.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlan-skih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji,

je mehko kalijsko milo razstoplivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drev-sih, zelenjadi in cveticah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fendel & Co
TRST. - Via Limitanea št. 1 - TRST.

Zastop in zaloga na Goriškem:
pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Za bolehe na pljučah, v vratu in goltancu in nadušljive ljudi!

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih še toliko trdovratnih boleznij, potem nadne, če je še tako zastarela in navidezno neozdravljiva, naj pije **A. Wolffsky-jev čaj zoper kronične, pljučne in vratne bolezni**. Na tisoče zahvalnic zajamčuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj za dva dni stane 75 kr. Knjižice zastopj. — Pristen samo pri **A. Wolffsky-ju** v Berolinu 37, Weisenburgerstrasse 79.

„Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Vetturini 9,

po 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi naročniki „Gorice“ dobé ga brezplačno.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu v Gorici, ima tudi kleve za konje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla.

Ima cena prenočišča

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji kleti

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Češka čokolada

in

češki kakao

so najboljši.

V Gorici je prodajajo: Kopač & Kutin, G. Furlani, P. Gles-sig, St. Paulin, Dom. Pardon. Zastopnik: **G. Barazzetti**.

Peneči bomboni.

Najfinejše orijentalne slaščice. — Fondants in čokoladne bombone priporoča prva češka tovarna ori-jentalnih slaščic in čokolade

A. Maršner

Praga, Kral. Vno-hradu, Češko.

Dve pošteni, lepo vedeči se, zdravi in pridni slovenski ali hrvatski dekli

(lahko tudi sestri), jedna okrog 15 let, bolj za varuhinjo dveh otrok od 3 in 1 leta, druga nekaj stareja (če mogoče samostojna kuharica), išče proti dobri plači zdaj tu nahajajoča se slovenska uradniška družina, ki odide sredi majnika v lepo mestece na Gorenje Štajerskem. Poleg ugodnosti, pričiti se nemškemu jeziku, mogle bodo dotičnice večkrat svoje sorodnike obiskati, ker prihaja cela družina vsako teto na več tednov na Goriško.

Oglasé naj se le one, ki imajo res dobra službena spričevala ali (pri začetnicah) enaka priporočila od domačega gosp. župnika. — Naslov pove naše upraviništvo.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastopj in franko.

Klepar ARTUR MAKUTZ,

Ozka ulica 1. — GORICA — Via Stretta 1

priporoča škropilnice proti pernospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trdi in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žvepljanje sodov iz činkanega železa. — Priprava za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan). — Meh za žvepljanje grozolja raznih sistemov. — Čevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.

Sprejemlje v popravo vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

Tovarna pohištva

FRANCO PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,

izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po zmerni, pošteni, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporoča opravo za

spalne in jedilne sobe

za salone in pisarne.

Kupuje orehova debela, prodaja orehove obkladke (rimeše) itd. itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1891.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Da se zabrani vsaka prevara, imam sedaj to postavno vpisano znamko.

Edino pristni BALZAM

(Tinctura balsamica)

se dobiva na debelo in na drobno v postavno dovoljeni in pri kupčijem sodišči vpisani

tvornici balzama lekarnika **A. THIERRY**

v Pregradi pri Rogateu.

Pristen samo s to pri trgovinškem sodišči vpisano zeleno varstveno znamko.

Vsa oprava mojega balzama je pod postavnim varstvom za uzorce.

Najstarejše, preskušeno, najcenejše in največje glavno ljudsko sredstvo za vse prsne in pljučne bolezni, za kašelj, hrkaj, želodčni krč, če jed ne diši, proti slabemu okusu, zapernej sapi, riganju, zgagi, napenjanju, zaprtosti i. t. d.

Kjer ni zaloga, naj se naroči neposredno pod naslovom: Tvornica balzama lekarnika A. Thierry v Pregradi pri Rogateu.

Postajne prosto s zabojem na vse avstro-ogerske pošte stane:

12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone,

60 malih ali 30 velikih steklenic 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 60 vin. več.

Proti kvariteljem in posnemovalcem kakor tudi prodajalcem takih panarejanj postopam na podlagi zakona za varstvo znamk pravnim potom.

Schutzengel-Apotheke

des **A. THIERRY** in PREGRADA

bit zaviti v navod o porabi z to varstveno znamko. Proti kvariteljem in posnemovalcem, kakor tudi prodajalcem ponarejenega mojega, edino pristnega mazila iz vrtnic postopam pravnim potom. Kjer ni zaloga, naj se naroči neposredno pod naslovom: Lekarna k angelju varuhu in tvornica balzama A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogateu.

Razpošilja se izključno le proti predplačilu ali povzetju zneska.

Edino pristno mazilo iz vrtnic.

(Balzam-mazilo ex rosa centifolia.)

Vzbuja sedaj največjo pozornost. — Ima veliko antiseptično vrednost.

— Deluje jako uspešno proti unetju. — Napravi uspeh ali vsaj poboljša in olajša bol pri še tako zastarelih boleznih, poškodovanih in ranah.

Manje kot dva lončka se ne razpošilja in sicer izključno le proti predplačilu ali povzetju.

S postajno, spremnico, zabojem i. t. d. staneta

2 lončka 3 krone 40 vinarjev.